MINISTERSTWO INFORMACJI
I DOKUMENTACJI

P. Ciołkosz

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 22 XI, 1941
poranny.

I

Dotyczące Polski.

KAIR po polsku, 21 XI, g.17.50
Gdy 16 października wszystkie placówki zagraniczne, a w tej liczbie i Ambasada Polska opuszczały Moskwę, z Moskwy wyjechały do Kujbyszewa setki Polaków. Polacy przybywają do Kujbyszewa także i z innych stron Rosji i kierowani są dalej na południe. Na dworcu w Kujbyszewie urzęduje placówka polska.
Armja polska w Sowietach organizowana jest w mieście Buzułuk, odległym od Kujbyszewa o 180 km. Gen. Anders jest bardzo popularny w kołach dyplomatów zagranicznych i misyj wojskowych.
Wśród Polaków zwolnionych przez władze sowieckie znajduje się szereg wybitnych osób, jak np. prof. Wielhorski dyrektor Szkoły Nauk Politycznych w Wilnie, redaktor Kon, prof. Leon Kozłowski, który przebył 19 miesięcy w więzieniu sowieckim, a o którym przez dłuższy czas nie było żadnej wiadomości, b. min. spraw zagranicznych ks. Eustachy Sapieha i prof. Władysław Broniewski.
Po całej Rosji europejskiej i azjatyckiej odbywa się wędrówka Polaków. Odbywa się w niezmiernie ciężkich warunkach, gdyż możliwości pomocy ze strony Sowietów dla dwumiljonowej rzeszy Polaków są znikome. Duch panujący wśród tych ludzi jest niezrównany; wszyscy Polacy od chłopców szesnastoletnich do sześćdziesięcioletnich starców zgłaszają się do armji, nie chcą żadnej innej pracy.
Wśród żołnierzy polskich w Sowietach jest bardzo dużo Żydów. Sjoniści-rewizjoniści wysunęli projekt wydzielenia ich w osobne oddziały żydowskie, lecz sjoniści i Bund na to się nie zgodzili. Wszyscy Żydzi oświadczają, iż chcą walczyć tylko w szeregach armji polskiej.
Hanka Ordonówna dał szereg koncertów.

BOSTON po polsku, 21 XI, g.19.45
W ofenzywie w Libji biorą udział lotnicy polscy. Vice marszałek Conningham wyraża się z najwyższym uznaniem o ich wartości bojowej; oświadczył on, iż dla lotnika polskiego istnieje tylko jedna szybkość - ta, przy której jaknajprędzej można dopaść wroga - i jeden cel: zestrzelić jaknajwięcej samolotów nieprzyjacielskich. Lotnicy polscy przydzieleni zostali po trzech do poszczególnych eskadr jako lotnicy wzorowi.
Prasa australijska pisze z najwyższym entuzjazmem o akcji żołnierzy polskich w Libji, szczególnie podkreślają brawurę artylerzystów polskich w Tobruku.
Gen. Sikorski odwiedził w Tobruku oddziały czeskie i przekazał im pozdrowienia prezydenta Benesza, które wojskowi czescy przyjęli z entuzjazmem również z entuzjazmem podkreślając fakt, że przekazał je polskich Wódz Naczelny, gdyż widzą w tym nowy dowód ścisłej współpracy polsko-czeskiej.

ZEESEN po niemiecku, 20 XI, g.15.00
W ciągu tegorocznego Tygodnia Książki otwarto w Gen. Gub. trzynaście bibljotek miejskich i 200 powiatowych/?/. We Lwowie również została otwarta bibljoteka niemiecka.

PRAGA po hiszpańsku, 20 XI, g.21.30
W Niemczech jest 1,700,000 robotników-cudzoziemców, w tej liczbie ponad miljon Polaków i Czechów. Są także Włosi, Belgowie, Chorwaci, Rumuni, Duńczycy i Szwajcarzy, którzy wszyscy zgłosili się na ochotnika. Wszyscy oni są traktowani pod każdym względem jak Niemcy.

BELGRAD po ukraińsku, 21 XI, g.16.15
Donoszą z Krzemieńca, że rozwija się tam żywiołowo ruch ukraiński. Kobiety ukraińskie zrzeszyły się w Żinoczej Ukraińskiej Służbie Batkiwszczyni. W Krzemieńcu wychodzi Silskij Hospodar.
Donoszą ze Lwowa, iż utworzony tam został Silsko-Hospodarski Bank w celu popierania gospodarstw rolnych. Jest to spółka akcyjna o kapitale zakładowym 5 miljonów złotych. We Lwowie powstało również biuro opieki nad ukraińskimi inwalidami wojennymi, które wyrabia renty inwalidzkie i stara się o

dostarczenie inwalidom pracy.

Centralny Komitet Ukraiński w Krakowie wydał odezwę do wszystkich nauczycieli Ukraińców, by niezwłocznie rejestrowali się, daje się bowiem odczuwać brak kwalifikowanych sił.

Dzieci ukraińskie w Lublinie urządziły koncert na rzecz pomocy jeńcom ukraińskim, zwalnianym z obozów w Niemczech. Koncert przyniósł 850 zł dochodu. Jeńcy, wracający na Ukrainę przez Galicję wschodnią są w Galicji otaczani staranną opieką. Na Ukrainie w każdej wsi oblegają ich tłumy ludności, gdyż rodziny pragną dowiedzieć się o swych bliskich.

Donoszą z Bratysławy, że inżynierowie Ukraińcy zrzeszeni w Ukraińskim Stowarzyszeniu Inżynierów na Słowaczyźnie opuszczają Słowację i wyjeżdżają na Ukrainę, gdzie potrzebne są siły fachowe.

W Kamieńcu Podolskim wychodzi Podolanin, w Kijowie Ukraińskie Słowo, w Chersoniu Holos Dnipra. Pisma te wychodzą w dużym nakładzie i są rozchwytywane przez ludność. Redagują je przeważnie Ukraińcy z Ukrainy Naddnieprzańskiej.

MOSKWA po polsku, 21 XI, g.16.30

Niemcy powołali w Polsce ludność rolniczą do robót na rzecz obrony. Chłopów z okolicy Rawy, którzy nie stawili się do pracy surowo ukarano; oddział karny spalił 4 wsie i rozstrzelał około 60 osób.

II

Z najważniejszych spraw światowych.

ROZGŁOSNIE AMERYKAŃSKIE 21 XI

/New York CBS, g.17.00 po angielsku, NBC g.16.00 i 18.00 po angielsku, Boston g.18.00 po angielsku, g.19.45 po polsku, Cincinnati g.19.00 i 21.00 po francusku/.

Według niepotwierdzonej wiadomości garnizon Tobruku uderzył w kierunku południowym dla połączenia się z atakującą od tej strony kolumną brytyjską. Włosi twierdzą, iż atak brytyjski został zatrzymany i że ofenzywa, jakkolwiek poważna, jest mocno przez Anglików przesadzana.

Szef sztabu lotnictwa Stanów oświadczył, że Ameryka pokryje całe zapotrzebowanie lotnictwa na Bliskim Wschodzie i w Libji w związku z nową ofenzywą i że on sam uda się do Kairu dla nadzorowania dostaw.

Dziś spuszczony został na wodę 35 tys. tonnowy pancernik Indiana o 6 miesięcy wcześniej niż według planu; podczas uroczystości Knox oświadczył, iż wprawdzie nie wiemy czy Stany znajdą się w wojnie, ale jeżeli to nastąpi, to wejdziemy do wojny z najpotężniejszą w naszych dziejach flotą.

W okresie od 29 IV, 41 Stany wysłały do Anglji żywność na 500 miljonów dolarów, z czego jedną trzecią w ostatnich sześciu tygodniach. Do lutego 1942 dostarczona będzie żywność na dalszych 500 miljonów.

Prezydent Roosevelt na swej konferencji prasowej odmówił odpowiedzi na pytanie, czy można zapatrywać się z optymizmem na rozmowy z Japonją i zaznaczył, że są one zaledwo we wstępnym stadjum.- Ani Departament Stanu, ani przedstawiciele Japonji nie chcą udzielić żadnych informacyj o rokowaniach. Wiadomo jednak, że Hull oświadczył kategorycznie, iż porozumienie jest niemożliwe na zasadach wysuniętych przez Tojo, zaś przedstawiciele Japonji podkreślili, iż warunkiem wstępnym jest zaniechanie pomocy dla Chin.- Sesja parlamentu japońskiego została odroczona. Koła poinformowane twierdzą, że nie zostanie ona zamknięta przed zakończeniem rokowań ze Stanami. Powszechnie uważa się, że została ona zwołana w celu przygotowania opinji japońskiej na możliwość wojny.- Jeden z wybitnych członków Kongresu, znawca spraw Dalekiego Wschodu oświadczył, że można przywrócić stosunki gospodarcze z Japonją pod warunkiem jednak, że oficjalnie wypowie ona swój pakt z Osią, i że stworzy się specjalną komisję, która miałaby za zadanie ustalenie warunków honorowego dla obu stron pokoju z Chinami.- Pięciuset Anglików wyjechało z Szanghaju.- Tass zaprzeczył wiadomości agencji Domei o zaatakowaniu przez oddział sowiecki granicy Mandżukuo.

Ustąpienie Weyganda tłumaczone jest tym, że Niemcy chcieli uniknąć ewentualności przeprowadzania przez Weyganda internowania wojsk niemieckich i włoskich, gdy te opuszczą Trypolitanję.

Goebbels ogłosił artykuł w Das Reich, w którym twierdzi, iż nie wolno było i nie można poddawać się złudzeniom, że pokonanie Anglji nastąpi jutro lub pojutrze. Nikt nie mógł się spodziewać, że Imperjum Brytyjskie szybko upadnie, gdyż to co zbudowano przez wieki nie może być zniszczone w ciągu jednej wojny.

Korespondent CSM, który świeżo przybył do Stanów z Berlina twierdzi, iż całą podstawą morale Niemiec jest strach przed następstwami klęski. Mimo wszelkich wysiłków Niemcy nie zdołali ukryć przed opinją publiczną rozmiaru strat w Rosji, to też we wszystkich domach i w lokalach publicznych wciąż mówi się o straszliwej rzezi jaka tam ma miejsce. Lekarzy w Berlinie wolno wzywać tylko w wypadkach absolutnej konieczności, przyczym lekarzom nie wolno zapisywać jodyny i aspiryny.

Donoszą z Lizbony, iż na rozkaz Berlina wszyscy Niemcy poniżej 31 lat, zamieszkali w Portugalji, udają się do Niemiec, celem wcielenia do wojska.

BOSTON po angielsku, 19 XI, g.21.30

Komentator V.Hurd. Kontrolowana przez Niemcy rozgłośnia holenderska ogłosiła, że specjalnie dobrani uczniowie przechodzą w jednej ze szkół w Rotterdamie kurs na tematy dotyczące wyłącznie Indyj Holenderskich, a to w celu objęcia ważnych stanowisk w Indjach Hol.; gdy te będą przejęte przez Hitlera. Może wiadomość ta skłoni Japonję do namysłu przed rozpoczęciem wojny.

ANKARA po turecku, 20 XI, g.19.15

Parę tygodni temu rozeszła się pogłoska, że Niemcy chcą zwołać kongres w Wiedniu dla rozpoczęcia organizacji Nowego Ładu w Europie, i że równocześnie zaproponują demokracjom pokój. Wilhelmstrasse zaprzeczyła tym pogłoskom lecz później, jak donoszą, ambasador niemiecki w Turcji, w wywiadzie, udzielonym dziennikowi hiszpańskiemu dał wyraz gotowości Niemiec do zawarcia pokoju i zgrubsza naszkicował podstawowe jego warunki. Gdy spotkało się to z ostrą odprawą rządu brytyjskiego całą propozycję okryto mgłą tajemnicy, teraz zaś Wilhelmstrasse nazywa ją złośliwym wymysłem. Jakkolwiek nie wiadomo jaką jest prawda, widać z tego jasno, że jeżeli nawet propozycje pokoju nie są martwe, to w każdym razie są żywcem pogrzebane.

WATYKAN po niemiecku, 20 XI, g.19.45

17 III 1935 Papież Pius XII, wówczas jeszcze sekretarz stanu, pisał w liście do ...., że gdy pewni ludzie nazywając siebie głosicielami nowych wierzeń, niezgodnych z nauką Chrystusa atakują Kościół i Jego Głowę, to obowiązkiem biskupa jest wystąpić z urzędu i przypomnieć słowa Apostoła: "winniśmy słuchać Boga raczej niż człowieka" Jest tylko spełnieniem obowiązku apostolskiego piętnowanie tych, którzy, zaślepieni swym nowym pogaństwem chcą przekształcić Krzyż Chrystusowy w symbol swego nacjonalizmu.

RZYM po portugalsku, 20 XI, g.21.10

Readers Digest z października zawiera artykuł Fredy Utley, zawierający nieco prawdy. Doradza ona Amerykanom, by zaprzestali pomagania Anglji, która nie ma żadnej nadziei na zwycięstwo i stwierdza, że jedyną usługą, jaką Ameryka może Anglji oddać jest doprowadzenie do rokowań pokojowych. Autorka zapomina tylko, że czas na rokowania już minął, i że państwa Osi mogą obecnie osiągnąć swe cele tylko przez całkowite zwycięstwo

LUXEMBURG po angielsku, 20 XI, g.19.30

Nagłe i nieoczekiwane zmiany w brytyjskim dowództwie naczelnym wywołały poważny niepokój w Stanach.

WROCŁAW po angielsku, 20 XI, g.23.30

Koła oficjalne w Berlinie z naciskiem wskazują na fakt, że zgodnie z niemieckim komunikatem wojennym atak nieprzyjaciela w Afryce północnej powstrzymany został już po 36 godzinach.

OSLO po niemiecku 20 XI, g.6.30

Donoszą z Ankary, że według informacyj z tamtejszych niemieckich kół dyplomatycznych Papen nie udzielił żadnego wywiadu dziennikarzowi hiszpańskiemu.

BUDAPESZT po węgiorsku, 20 XI, g.20.40
Niemieckie koła miarodajne oświadczają, że rzekomy wywiad Papona nie jest autentyczny, i że oświadczenie Papona zostało sfałszowane dla podniesienie ducha w pewnych krajach.

III

Ogólne

WEICHSELSENDER po polsku, 21 XI, g.15.00
Portugalja zaniepokojona jest napływem wojsk angielskich do Sierra Leone oraz koncentracją angielskich okrętów wojennych w portach afrykańskich w pobliżu posiadłości portugalskich.
Najmłodsza córka Stalina udała się z Kujbyszowa do Teheranu , skąd ma wyjechać do Stanów.

WEICHSELSENDER po białorusku, 21 XI, g.18.00
Donoszą z Ankary, że dziennikarz amerykański Wilson,aresztowany w Kujbyszewie przez bolszewików , zmarł. Wywołało to wielkie wrażenie w kolonji cudzoziemskiej w Kujbyszewie, gdzie wszyscy są przekonani, że został on zabity. Korespondenci zagraniczni postanowili opuścić Kujbyszew.
Mołotow znikł i nie wiadomo co się z nim dzieje.

WEICHSELSENDER po rosyjsku, 21 XI, g.15.15
Między Stalinem a Mołotowem wynikł ostry konflikt w związku z nominacją Litwinowa. Los Mołotowa jest obecnie nieznany.

PRAGA po czesku, 20 XI, g.5.45
Vecerni Cesko Slovo stwierdza, że wciąż jeszcze pozostajemy w tyle za Europą w jej rozwoju, a to dlatego, że jeszcze nie zdołaliśmy się wyzbyć ludzi dnia wczorajszego.

BRATYSŁAWA po niemiecku, 20 XI, g.17a45
Na zjeździe przedstawicieli miast niemieckich i słowackich w Bratysławie prezydent Bratyslavy Kovacz oświadczył, że w myśl życzenia wielkiego Fuehrera Adolfa Hitlera wszystkie miasta naddunajskie obowiązane są być wzorem współpracy niemiecko-słowackiej.

LAHTI po fińsku, 20 XI, g.20.45
Donoszą z Belgradu o starciach między oddziałami serbskimi a komunistami pod Belgradem i Kragujewaczem, gdzie zabito 73 komunistów, oraz w Serbji południowej, gdzie zabito 64 komunistów.

LAHTI po rosyjsku, 21 XI, g.17.15
NKWD przeprowadza liczne egzekucje wśród dowódców floty bałtyckiej. Rozstrzelano m.i. dowódcę pancernika Aurora Sotowa i dowódcę Czerwonej Gwiazdy Karganowa.

BELGRAD po ukraińsku, 21 XI, g.16.15
W Kirowogradzie uruchomiono szereg fabryk i otwarto szkoły; wychodzi pismo Ukraiński Hołos.
Donoszą z Ankary, iż amerykański korespondent Agronsky w czasie konferencji prasowej ostentacyjnie uniósł przed sobą sztandar amerykański. Wywołało to czynną reakcję dziennikarzy tureckich.
Nowa Doba zamieszcza wspomnienia b. więźniów z więzienia w Berdyczowie.

RZYM po rosyjsku, 21 XI, g.15.15
Przed klasą pracującą w Rosji otwierdają się wspaniałe perspektywy.

MOSKWA po polsku, 21 XI, g.
g.13.15 - na froncie północnym wskutek ostrego zimna setki żołnierzy niemieckich chorują na szkorbut.
g.16.30 - W odpowiedzi na mowę Stalina robotnice sowieccy podwoili wysiłki. - Prawda:- Artykuł Zasławskiego:Hitler powinien założyć nową rubrykę strat niemieckich na wschodzie, a mianowicie zmarzłych naśmierć. Czołgi angielskie dostarczone armji sowieckiej mają wiele zalet.
19.15 - Mowa Stalina z 8 XI.

MOSKWA po rosyjsku

20 XI, g.7.00 - Żadnej litości dla krwawych psów Hitlera.

20 XI, g.7.40 - Musimy wyzyskać dla celów owjennych wszystkie nasze zasoby.

20 XI, g.9.00 - Izwiestia:- Funkcjonowanie linij kolejowych w zimie zwłaszcza w czasie wojny napotyka na szereg trudności. Kolejarze sowieccy natchnieni mową Stalina pracują z najwyższym poświęceniem.

20 XI, g.13.00 - Prawda:- Musimy produkować jaknajwięcej tanków.

20 XI, g.19.30 - Donoszą z Taszkentu o odkryciu wielkich złóż węgla, żelaza i bauksytu.

20 XI, g.2.05 - Prasa niemiecka ostro atakuje Szwajcarję za niepopieranie wojny przeciw Sowietom.

20 XI, g.16.20 - Wiadomości o rokowaniach japońsko-amerykańskich i ofensywie w Libji.

ROZGŁOSNIE AMERYKANSKIE

Depesze.

Vice król Indyj przyjął dziś pierwszego w dziejach przedstawiciela Stanów w Indjach, który jest komisarzem z tytułem ministra. - Niemieckie łodzie podwodne zatopiły niedaleko wybrzeża kanadyjskiego dwa frachtowce brytyjsie.

Korespondenci.

C. Collingwood, Londyn. Najbardziej znaczącą rzeczą w ofensywie libijskiej jest to, że termin jej był wyznaczony szereg miesięcy temu i opracowano plan w najdrobniejszych szczegółach.- D. Anderson, Sztokholm. Pamiętamy jak rok temu podczas ofensywy brytyjskiej rzecznik urzędowy włoski ze łzami mówił o posuwaniu się Anglików. Wrażenie we Włoszech było ogromne mimo , że sytuacja Włoch była stosunkowo niezła. Obecnie trudno jest przewidzieć jakie rozmiary przybierze reakcja.

IV

Z ostatniej chwili.

ANKARA, 22 XI, g.1.00

R. Brock. Ostatnie wiadomości z państw bałkańskich wskazują, że nie bacząc na coraz silniejsze represje okupantów, ruch anty-niemiecki w całym szeregu krajów przyjmuje coraz poważniejsze rozmiary. W Jugosławii toczy się prawdziwa wojna przeciwko Bułgarom i Włochom.Samoloty niemieckie zburzyły dotychczas 28 miast serbskich tytułem represji. Komendand Belgradu poraz czwarty zagroził, że zburzy miasto przy pomocy bomb z samolotów, jeśli opór natychmiast nie ustanie. Nadchodzą również wiadomości o sabotażu w rumuńskim zagłębiu naftowym i w inwazyjnych portach bułgarskich./Warna/. Polskie źródła w Ankarze podkreślają, że oddziały partyzanckie w Polsce działają na tyłach wroga, zadając mu ciężkie straty. Nie ulega wątpliwości, że w razie poważnych zwycięstw brytyjskich, wszystkie te ruchy powstańcze wylać się mogą w prawdziwy ruch rewolucyjny , którego nie zdoła powstrzymać nawet najsilniejsza armja okupacyjna.- Tutejsze sfery tureckie oceniają siłę armji brytyjskiej w Libji na miljon ludzi. Pierwsze wiadomości o zwycięstwach brytyjskich przyjęto tutaj z wielkim zadowoleniem. Znany dziennikarz turecki Yalćžin ogłosił dziś artykuł p.t. Ostatnie dni Włochów w Afryce południowej .- Statek turecki Yenidze , o pojemności 550 tonn , storpedowany został dzisiaj rano u wybrzeży Bułgarji, podobno przez rosyjską łódź podwodną.Uratował się tylko kapitan i pierwszy mechanik. - Ankara miała dzisiaj wesołą sensację Poselstwo niemieckie umieściło w jednej z gazet tureckich fotografję dwuch żołnierzy niemieckich, trzymających w rękach sztandar sowiecki. Zgodnie z napisem pod fotograją, sztandar ten zdobyty został przez walecznych Niemców po bitwie z armją czerwnocą.Na sztandarze był jednak napis w języku rosyjskim którego Niemcy widocznie nie zrozumieli. Na piś ten opiewał, że sztandar wręczony został jednej ze szkół powszechnych w Rosji za wzorową pracę

w bieżącym roku szkolnym.

M.Agronsky. Ofenzywa brytyjska w Libji mieć będzie dla Turcji bardzo poważne znaczenie, nietylko militarne, lecz i polityczne. W razie powodzenia tej ofenzywy, Turcja zaciśni więzy przyjaźni z WBrytanją. Z drugiej strony nie ulega wątpliwości, że w razie niepowodzenia, Turcja straci wiarę w pomoc, jaką WBrytanja mogłaby jej okazać. - Nadchodzą nowe wiadomości o presji, wywieranej przez Nazi na Rumunję. Presja wywierana jest obecnie za pośrednictwem Węgier, którzy grożą Rumunji, że zabiorą jej resztę Transylwanji. Berlin kazał Węgrom wywierać tę presję dlatego, że Hitler żąda od Rumunji większego niż dotychczas wysiłku wojennego. - W Ankarze otrzymano wiadomości o niesłychanych represjach, stosowanych względem ludności żydowskiej przez Rumunów, i Niemców. 23 lipca Żydzi jakoby strzelali do Niemców w Jassach. Rozstrzelano za to 500 Żydów, a w ciągu kilku dni następnych zabito jeszcze 7900 Żydów. Dużą liczbę Żydów wywieziono potem do obozu koncentracyjnego w Kiszyniewie. Na drugi dzień 440 Żydów posłano na roboty. Wróciło tylko 40. Opowiedzieli oni, że 400 rozstrzelano. Przeszło 20 tys. Żydów chowa się po lasach, bez żywności, bez odzieży. W Brasow wywieszono ogłoszenie, że Żydom nie wolno kupować biletów kolejowych. Arcybiskup Czerniowiec udał się na czele delegacji ludności tego miasta do Bukaresztu, prosząc o audjencję u gen. Antonescu. Oświadczył on, że represje względem ludności żydowskiej są hańbą dla Rumunji i, że Rumunja w przyszłości drogo za nie zapłaci. Wielu Żydów deportują obecnie z Besarabji. Egzekucje są zwykle publiczne. Mimo to sabotaż wzrasta, ale nie ma w danej chwili szans na to, by rząd Antonescu mógł być obalony od wewnątrz.

BRATISLAVA po rosyjsku, 21 XI, g.21.30

Stalin wydał rozkaz, by zaprzestano brania do niewoli Niemców. Wszyscy jeńcy będą w przyszłości rozstrzeliwani. Rozkaz ten wprowadza już się w życie.